

ἐξοδὸν περιέτεμε, καὶ περὶ τὴν μέσθην ἐκπαίδευτιν ἐπ' ὀλέθρῳ ἐκκινετόμησαν, ἐν μέσῳ μάλιστα τοῦ σχολαστικοῦ ἔτους· ὡς ἀντιπρόσωπος τῆς παιδείας ἐν τῇ Συνελεύσει ἐγὼ, οἰκείαν ἐθεώρησα τὴν ὕβριν, ἣ δὲ Συνέλευσις ἐγκρίνασά μου τὴν προθυμίαν συνηχθέσθην ἐπὶ τοῖς γενομένοις, καὶ τὸ κακὸν ταχέως ἐθεραπεύθη, ἀνασυσταθείσων τῶν ἄρτι καταργηθείσων τάξεων τῶν Γυμνασίων ἐκείνων.

Μακρὸν ἤθελε μοὶ ἀποδοθῇ ἂν περὶ ὧν τῶν πεπραγμένων μοι ἐδίδουν ὑμῖν λεπτομερῆ λόγον, τῶν κυριωτάτων ἐμνήσθην, τῶν δὲ λοιπῶν ἐκθεσίς μοι ἔστισαν αὐτὰ τὰ στενογραφήματα τῆς Συνελεύσεως.

Βαρεῖα κατέχει μοι τὴν καρδίαν θλίψις ἐπιστάντος μοι τοῦ λόγου νὰ εἰπῶ, ὅτι ἡ Συνέλευσις αὕτη ἀστόργως, καὶ δὴ ἀγνωμόνως, ἀπεστέρησε τὸ Πανεπιστήμιον τοῦ δικαίωματος τοῦ νὰ δίδῃ ἴδιον Βουλευτήν. Ἀποκλείσασα πάντα ἐμμισθον λειτουργὸν τῆς πολιτείας τῆς βουλευτικῆς ἱκανότητος, ἐξέτεινε τὴν ἐξίρρεσιν καὶ ἐπὶ τοὺς Καθηγητάς. Κατὰ τὴν συζήτησιν ταύτην διὰ τελευταίαν φασὶν ἔλαβον τὸν λόγον ἐν τῇ Συνελεύσει, καὶ μετὰ ζήλου πολλοῦ, ὡς τό τε καθήκον καὶ ἡ συναίσθησις τοῦ ἀδικήματος ἐνέπνευσάν με, ὑπερησπίσθην τὸ δικαίωμα ἡμῶν, ἀτυχῶς ὅμως ἡ πλειονοψηφία ἦν προκατειλημμένη, καὶ τὴν φάλαγγα αὐτῆς, φεῦ! ἐνίσχυνον τινες τῶν τροφίμων τοῦ Πανεπιστημίου, οἵτινες, καὶ τοὶ δωρεὰν παρ' αὐτοῦ λαβόντες τὴν μάθησιν, δωρεὰν ἐμίσησαν τοὺς Καθηγητάς αὐτῶν. Ἄς παρηγορηθῶμεν ὅμως φίλτατοι συνάδελφοι ἀναλογιζόμενοι, ὅτι ἂν ἡ ψήφος τοῦ Συνεδρίου, ἡ κρατήσασα ἐννοῶ ψήφος, ἐκηρύχθη καθ' ἡμῶν, μεγάλη ὅμως μειονοψηφία, τῶν διαπρεπεστέρων μάλιστα τῆς Συνελεύσεως μελῶν, ἐκηρύχθη εὐσεβῶς ὑπὲρ ἡμῶν. Ἄς παρηγορηθῶμεν δ' ἔτι μᾶλλον, ὅτι ἔχομεν ἄλλο βῆμα, ὑπὸ τῆς Πανελληνίου πατρίδος ἰδρυμένον, τὸ βῆμα τῆς διδασκαλίας, ἀπὸ τοῦ ὁποῖου δυνάμεθα νὰ διδίδωμεν τὰ φῶτα εἰς ἅπαντα τῆς μεγάλης Ἑλλάδος τὰ τέκνα, εὐελπιστοῦντες, ὅτι εἰς πρώτῃν τοῦ Συντάγματος ἀναθεώρησιν, θέλει ἀποδοθῇ δικαιοσύνη εἰς τοὺς μεγάλους διδασκάλους τοῦ, ἃς τὸ εὐχρηθῶμεν, μέχρις ἐκείνης τῆς ἡμέρας μεγάλου γεννησομένου Ἑλληνικοῦ ἔθνους.

Εὐόρκως τὴν παρ' ὑμῶν ἀνατεθεισάν μοι ἐντολὴν διεξαγαγὼν καὶ τὰς εὐθύνας δοὺς ὑμῖν, φίλτατοί μοι ἔσσι! Συνάδελφοι, εὐγνωμόνως ἐπιστημαίνεσθαι μετὰ τὴν παρ' ὑμῶν προσδοκῶ ψήφῳ.

Ἀθήνησι, τῇ 20 Νοεμβρίου 1864. (*)

(*) Τὴν ἐκθεσιν ταύτην ἐδημοσιεύσαμεν ὡς οὖσαν τελευταίαν πολιτικὴν πράξιν τοῦ Πανεπιστημίου, ἔτι δὲ καὶ διότι ὁ κύριος Σαρίπολος, ἀληθὲς μὲν ἀντιπρόσωπος τῆς μετ' ἀρετῆς παιδείας, ἐπαναστάτης δὲ καθαρὸς, εἰς ἐκ τῶν ὀλίγων ἀντι-

ΣΙΒΥΛΛΗΣ.

(Συν. Ἰδε τόμ. ΙΔ', καὶ ΙΕ' Φυλλ. 338, 340—353.)

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟΝ.

Α'.

ΕΠΑΝΟΛΟΣ ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΦΕΡΙΑΣ.

Ὅστις δὲν ἐλησμόνησε τὴν ἀνησυχίαν ἥτις ἐπέβη τὴν Σιβύλλαν ὅτε ἐκάθισεν εἰς τὴν τράπεζαν τῆς Κ. Γύτ-Φερράνδου, ἐννοεῖ μετὰ ποίου ἐνδιαφέροντος καὶ πόσης ἀνακουφίσεως τῆς καρδίας εἶχεν ἀκολουθήσει τῷ Ραοῦλ ἀναπτύσσοντι τὸ πνευματικὸν θέμα εἰς ὃ ἐνεπλέχθη ὑπὸ τῆς τάσεως τῆς βριλίας. Ὑπὸ πνεύματος ὅσον τὸ τῆς Σιβύλλης εὐθείως καὶ καθαροῦ, τὸ ἀόριστον μὲν πῶς ἄλλ' ἐνθουσιῶν θρησκευτικὸν αἶσθημα, τὸ φλογίζον τοὺς λόγους τοῦ κόμητος, διηρμηνεύετο ὡς ἐξήγησις ἐκ πεποιθήσεως πιστευσούσης ψυχῆς, ἥτις τὸ πολὺ ἦν δυνατὸν ν' ἀπέσχε τῆς πρακτικῆς εὐσεβείας, ἀλλ' ἥτις εὐκόλως ἤθελεν ἀφεθῇ νὰ ὀδηγηθῇ ἐκ νέου πρὸς αὐτήν. Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης αἱ ἀνησυχίαι τῆς νεάνιδος διεσκεδάσθησαν καὶ εἶδεν ἐγειρόμενον ἐν γλαυκῷ οὐρανῷ τὸ ἱδρυμα τοῦ εὐτυχοῦς αὐτῆς ἔρωτος καὶ τοῦ εὐτυχοῦς μέλλοντος. Ἡ βλάβφημος ὁμολογία, ἥτις ἀμέσως ἔπειτα ἐξήλθεν ἀπὸ τῶν χειλέων τοῦ κόμητος ὑπῆρξε λοιπὸν εἰς αὐτήν ὡς κεραυνοῦ κτύπος βρηνόμενος ἐν γαληνιωτάτῃ αἰθρίᾳ τοῦ οὐρανοῦ. Διότι μόνῃ ἡ λέξις αὕτη ἐσκαπτεν αἶφνης μεταξὺ αὐτῆς καὶ τοῦ ἀνδρὸς ἐν ἡγάπα τὴν ἄβυσσον ἦν εἰς ἐαυτὴν ὠρκίσθη νὰ μὴ ὑπερπηδήσῃ. Δὲν ἠδυνήθη λοιπὸν νὰ ὑπομείνῃ τὴν σφοδρότητα τοῦ κτύπου τούτου καὶ ἐλειποθύμῃσεν.

Συνελθοῦσα δὲ ἐν τῷ ἀποκεχωρισμένῳ δωματίῳ εἰς ὃ εἶχον μεταφέρει αὐτήν καὶ ἰδοῦσα καθαρῶς τὴν εὐτυχίαν ὅλην καταβρέυσασαν, ἐπεθύμησε νὰ ἐκλειε ἐκ νέου καὶ διὰ παντὸς τοὺς ὀφθαλμούς. Ἀλλ' ὅμως οὔτε ἐμεμψιμοίρησε οὔτ' ἐδάκρυσε. Μείνας μόνῃ μετὰ τῶν γονέων αὐτῆς καὶ τῆς φίλης Λευκῆς, εἶπεν ἁπλῶς καὶ διὰ βραχείων ὅτι δὲν ἐπετρέπετο αὐτῇ ὑπὸ τῶν ἰδίων ἀρχῶν νὰ νυμφευθῇ ἄνθρωπον ξένον πρὸς πᾶσαν ἠθικὴν καὶ θρησκευτικὴν πίστιν, καὶ ὅτι παρεκάλει νὰ μὴ ὁμιλήσῃ πλέον εἰς αὐτήν περὶ γάμου ὅστις καθ' ἅπαντα τὰ λοιπὰ ἡρμोजεν εἰς αὐτήν. Εἶπε δὲ καὶ τὴν ἐπιθυμίαν νὰ ὑπάγῃ εὐθὺς ἀπὸ τεινε γενναῖον στῆθος εἰς τὸ θράσος τῆς ἐπαναστάσεως. Εἷς τινες ἔμῳ τῶν ἐν τῇ λογοδοσίᾳ γνωμῶν δὲν συμφωνοῦμεν. ΣΗΜ. ΠΑΝΔ.

τῆς ἐπιούσης νὰ ζήτησῃ τὴν λήθην τῶν ἰδίων ἀνδρῶν εἰς τὴν ἐρημίαν τῶν Φερίων.

Ἐπανελθοῦσα εἰς τὴν οἰκίαν, ὑπέστη πικρὰν ἐπίπληξιν παρὰ τοῦ πάππου αὐτῆς ὅστις μάλιστα εἶπε καὶ τὰς λέξεις στενοκέφαλος καὶ παιδαριώδης δεισιδαιμονία, προστιθεὶς ὅτι αἱ ἰδέαι αὐταὶ ἡμιζον καθ' ὅλου εἰς τὴν θέσιν γραίας παρθένου εἰς ἣν κατεδικάζειν ἐαυτὴν ἀναμφισβόλως ἡ Σιδύλλα διὰ τῶν γελοίων αὐτῆς ἀπαιτήσεων.

Ἐκείνη δὲ ἀπῆντασε μετὰ γαλήνης καὶ σεβασμοῦ ὅτι προετίμα τὴν θέσιν γραίας κορασίου ἢ τὴν θέσιν γυναικὸς ἀπατηθείσης καὶ δυστυχοῦς καὶ λύπην ὀλίγων ἡμερῶν ἢ πένθος διὰ βίου.

Ἀλλ' ὁ κόμης Βέρν ὠργίσθη ἐκ νέου ἀκούσας τοὺς λόγους τούτους·

— Ἀλλὰ ποῦτος διάβολος σὲ εἶπε ὅτι θὰ σὲ ἀπατήσῃ; Πῶς! Παρουσιάζεται εἰς ἀνεγνωρισμένους εὐγενῆς ἄνθρωπος, ὁ ὅποιος ἔχει τὴν καλλοσύνην νὰ αἰσθανθῇ διὰ σὲ ἔρωτα μανιώδη καὶ ἡ πρώτη σου ἰδέα εἶναι ὅτι θὰ σὲ ἀπατήσῃ, . . . ὅτι θὰ σὲ καταστήσῃ δυστυχῆ! . . . Ἀλλὰ, τὸν ὑποπτεύεις ὠρεᾶν καὶ ἀνοήτως!

Ἡ δὲ Σιδύλλα ἀπεκρίθη μετὰ τῆς αὐτῆς εὐσταθείας ὅτι ἔρωσ μὴ κεκαθαρμένος ὑπὸ τοῦ ἠθικοῦ αἰσθήματος μηδ' ἐξηγιασμένος ὑπὸ τῆς πίστεως, δὲν ἠδύνατο νὰ ᾔνοι ἢ κοινὴ φαντασιοκοπία, ἥς τινος ἀπεστρέφετο νὰ ὑπάρξῃ αὐτὴ τὸ ἐφῆμερον ὑποκείμενον καὶ ἥς τινος μάλιστα δὲν ἤθελε νὰ δοκιμάσῃ τὴν ἐπιούσαν. Πρὸς ταῦτα δὲ ὁ κόμης, καταπληχθεὶς ὀλίγον καὶ μάλιστα ἐνδομύχως διασεισθεὶς, ἀπῆντασε μετὰ πλείονος γλυκύτητος·

— Ταλαίπωρόν μου τέκνον, πολὺ καλὰ· ἀλλὰ τότε πρέπει νὰ νυμφευθῇς τὸν Θεόν, καὶ ἂς μὴ ὁμιλῶμεν πλέον!

Ἄλλ' ἡ Σιδύλλα εὗρε τὴν μίς Ὀνέιλ σύμβουλον εὐφυέστερον καὶ τρυφερώτερον. Ἡ ἱρλανδὴ εἶχεν ἐντελῶς συνταυτίσει τὴν ζωὴν αὐτῆς πρὸς τὴν τῆς μαθητρίας· δύναται δὲ τις νὰ εἴπῃ ὅτι συνεμερίσθη τὸν πρὸς τὸν Ραοῦλ ἔρωτα, καὶ συνεμερίσθη ὡσαύτως τὰς πικρίας τῆς ἀποδουκολήσεως. Πτοηθεῖσα ὑπὸ τοῦ σκοτεινοῦ καὶ ἀπαρενθουμήτου χαρακτῆρος ὃν ἐλάμβανεν ἡ λύπη τῆς νέας κόρης, προέτρεψεν αὐτὴν νὰ καταλίπῃ τοὺς Παρισίους ἀπ' αὐτῆς τῆς ἐπιούσης, καὶ κατέτριψε μέρος τῆς νυκτὸς ὅπως κατανικήσῃ τὴν ἀντίστασιν, ἣν ὁ κύριος καὶ ἡ κυρία Βέρν ἐνόμιζον ὅτι ὠφείλον νὰ παρεμβάλωσιν εἰς τὴν ἐσπευσμένην ταύτην ἀναχώρησιν.

Ἡ νύξ ἐκείνη παρήλθεν εἰς τὴν Σιδύλλαν ἄνευ ὕπνου· πᾶσαι αἱ εἰκόνες, πᾶσαι αἱ ὀπτασίαι, πᾶσαι αἱ μαγικαὶ ὥραι τοῦ θανατηφόρου τρωθέντος ἔρωτος αὐτῆς ἀνεκκυκλοῦντο εἰς τὴν κεφαλὴν αὐτῆς μετὰ ἐκληρᾶς εὐκρινείας καὶ ἑμμονῆς. Ὁ ἔρως ἐκεῖνος ὅστις,

κατὰ τοὺς πολλοὺς, πρὸ ὀλίγων μόνων ἡμερῶν ἐσχηματίσθη, ἐχρονολογεῖτο παρὰ τῇ Σιδύλλῃ ἀπὸ τῆς παιδικῆς ἡλικίας, ἀπὸ τοῦ βράχου τῶν Φερίων, ἀπὸ τῶν πρώτων τῆς καρδίης αὐτῆς ὀνείρων· εἶχεν αἰσθανθῇ τὴν κρυφίαν αὐτοῦ φλόγα καθ' ὅλην τὴν νεανικὴν αὐτῆς ἡλικίαν. Ἐφαίνετο αὐτῇ ὅτι ὁ ἔρως ἐκεῖνος ἐπλήρωσε τὸν βίον αὐτῆς, καὶ ὅτι, ἀφιπτάμενος, κενὸν μόνον καὶ χάος κατέλειπεν αὐτῇ. Ἐν τῇ παραφορᾷ τῆς πυρεσσούσης φαντασίας, τὸ πρόσωπον καὶ ὁ χαρακτήρ τοῦ Ραοῦλ ἐπφαίνοντο αὐτῇ ὑπὸ ἀλλόκοτον ὄψιν, καταπληκτικὴν καὶ μάλιστα μισητήν· τὰ λαμπρὰ αὐτοῦ προτερήματα, τὰ ὑψηλὰ πλεονεκτήματα, ἀναστρεφόμενα ὡς ἐχθροὶ κατὰ τῆς θείας αὐτῶν πηγῆς, ἐνέβαλλον εἰς ἀγανάκτησιν τὴν εὐσέβειαν τῆς Σιδύλλης· ἄδικος ὑπὸ τοῦ πάθους, ἐνεκάλει τὸν Ραοῦλ δι' αὐτὰς τὰς ἀθωοτάτας αὐτοῦ ὁρμάς, καὶ δι' αὐτὰς τὰς ἀρετάς· αἱ ὁρμαὶ τῆς εὐμεταβόλου αὐτοῦ καλλιτεχνικῆς φαντασίας, αἱ εὐγενεῖς αὐτοῦ ἐπιθυμίαι, ὁ ἐνθουσιασμός αὐτοῦ, ἐφαίνοντο ἐξῆς αὐτῇ παιδιαὶ ῥητορικαὶ κκοήθεις καὶ ἐμπικτικαί· σχεδὸν ἐπίστευεν ὅτι ὁ κόμης προεμαλέτησεν ἀκατανόητως τὴν ἰδίαν πρὸς αὐτὴν συμπεριφορὰν, τερπόμενος τρόπον τινὰ ἐν εἰρωνείᾳ καὶ ὑποκρινόμενος πρόσωπον πνεύματος φωτιστοῦ ὅπως δείξῃ αἴφνης ὑπὸ τὸ λαμπρὸν τοῦτο προσωπεῖον τὰ στίγματα πνεύματος τοῦ σκότους. — Ἡ δὲ ἐσχάτη βήσσανος τῆς νεάνιδος ἐκείνης τῆς συνειθισμένης εἰς τὸν θρίαμβον τῆς ἰσχυρᾶς αὐτῆς θελήσεως καὶ ἥτις τὸ πρῶτον ἔφοισσε ὑπὸ τὴν πίεσιν τοῦ πάθους, ἦτο ὅτι ἡσθάνετο τὸν ὑπὸ τοῦ λογικοῦ, τῆς πίστεως καὶ τῆς ὑπερηφανίας αὐτῆς δαφιλῶς ἀναθεματιζόμενον ἄνθρωπον μένοντα ὁμῶς ἀπόλυτον κύριον τῆς καρδίας αὐτῆς.

Ἀνεχώρησε τὸ πρῶτ' αὐτῆς ἐπιούσης. Οἱ ἀπληπισμένοι ἀποχαιρετισμοὶ τῆς μάμμης οὐδ' ἐν δάκρῳ ἠδυνήθησαν ν' ἀποσπάσωσιν ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῆς. Ἐτήρησε δὲ καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς ὁδοπορίας τὴν αὐτὴν ψυχρὰν καὶ ἀπαρενθουμήτην θέσιν. Τὴν αὐτὴν ἐσπέραν ἐφθασεν εἰς τοὺς Φερίας, ἐνθα ὁ μαρκήσιος καὶ ἡ μαρκησία εἶδον αὐτὴν ἐρχομένην μετὰ συγκινήσεως καὶ ἐκπλήξεως πρὸς ἀνησυχίαν μεμιγμένων. Εἶπεν αὐτοῖς γελῶσα ὅτι ἐδοκίμασε λύπην, ἀποτυχίαν τινὰ, μηδὲν ἄλλο οὖσαν ἢ κακὴν ἀπάτην τῆς ῥομαντικῆς αὐτῆς φαντασίας, καὶ ὅτι ἤρχετο νὰ παρηγορηθῇ εἰς τὰς ἀγκάλας αὐτῶν. Παρεκάλεσε δὲ αὐτοὺς ν' ἀπαλλάξωσιν αὐτὴν πρὸς τὸ παρὸν διηγήσεως λεπτομερεστέρας, ἥς κατέλειπε τὴν φροντίδα εἰς τὴν μίς Ὀνέιλ. Ἐν ᾧ δὲ παρσκευάζον ἐσπευσμένως τὸν θάλαμον αὐτῆς, ἠρώτησε μεθ' ἱλαρότητος πυρετώδους περὶ τῶν πραγμάτων καὶ τῶν ἀνθρώπων τῶν συγκροτούντων τὸν μικρὸν οἶκτον ὁμίλον τῶν Φερίων, ἔπειτα δὲ, προφασίζομένη κά-

ματον, ἔτεινε ψυχρῶς τὸ μέτωπον εἰς τὰ χεῖλη τῶν γέροντων γονέων καὶ ἀπεσύρθη.

Ἡ ἀλλοίωσις τῶν χαρακτηρῶν τῆς Σιδύλλης, ἡ παγετώδης αὐτῆς ἀδιαφορία, ὁ παράδοξος τόνος τῆς ὁμιλίας, ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον κατελύπησαν τὸν μαρκήσιον καὶ τὴν μαρκησίαν τῶν Φερίων. Μείναντες δὲ μόνοι μετὰ τῆς μῆς Ὀνείλ, ἠρώτησαν αὐτὴν διὰ βλέμματος μεττοῦ ἀνησυχίας. Ἡ ταλαίπωρος Ἰρλανδὴ ἔλαβε τὰς χεῖρας αὐτῶν καὶ λέγουσα ὅτι ἦτο μικρὸν πρᾶγμα, τίποτε, ἐρράγη εἰς δάκρυα οἱ δὲ δύο γέροντες ἔκλαυσαν μετ' αὐτῆς. Ὅτε δὲ ἀνέλαθεν ἱκανὴν γαλήνην ὅπως διηγηθῇ τοὺς βραχεῖς ἔρωτας τῆς Σιδύλλης καὶ τοῦ Ραούλ καὶ τὴν ψυχικὴν δύναμιν ἣν ἔσχε νὰ ἀποκρούσῃ τὴν εὐτυχίαν ἐν ὀνόματι τῆς κρίσεως καὶ τῆς συνειδήσεως, ὁ μαρκήσιος ἤγειρε πρὸς τὸν οὐρανὸν τοὺς ὀφθαλμούς.

— Ταλαίπωρε κόρη! εἶπε· τὸ προέβλεπα . . . Πάντοτε τὸ αὐτὸ ὄνειρον τοῦ τελείου! . . . πάντοτε ὁ κύκλος!

Τῇ δ' ἐπαύριον, διὰ διπλασιασμοῦ μόνον θωπειῶν καὶ φροντίδων ἔδειξαν εἰς τὴν Σιδύλλαν πόσον συνεμερίζοντο τὰ βάρη αὐτῆς. Ἐκείνη δ' ἐφάνη εὐγνωμονοῦσα διὰ τὴν διάκρισιν αὐτῶν καὶ οὐδόλως ὑπηνίχθη καὶ αὐτὴ τὴν αἰτίαν τῆς ἰδίας λύπης. Ἀλλ' ἡ λύπη αὕτη ἐξηκολούθει ἐκδηλουμένη διὰ συμπτωμάτων ἀνησυχούντων τὸν μαρκήσιον, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ διὰ κατηφορᾶς λύπης διασπωμένης ἐκ διαλειμμάτων ὑπὸ ἀγῶνος λυπηρᾶς εὐθυμίας. Ἡ Σιδύλλα ἠπόρει καὶ αὐτὴ ὅτι ἐπανεβλέπε διὰ ξηροῦ ὄμματος τοὺς τόπους καὶ τὰς σκηνάς, ὧν ἡ ἐλαχίστη λεπτομέρεια, κατὰ τὴν ἐν Παρισίοις διαμονὴν αὐτῆς, συνεκίνει αὐτὴν ἀναμιμνησκομένην. Τὸ βλέμμα αὐτῆς ἀποσοβούμενον ὑπὸ τῆς ἐσωτερικῆς ὀπτασίας, οὐδόλως ἠσθάνετο τὰ τοῦ πραγματικοῦ κόσμου ἀντικείμενα· ὁ κρότος τῶν βημάτων καὶ ὁ ἦχος τῆς φωνῆς αὐτῆς ἀντήχουν παραδόξως εἰς τὸ ἴδιον οὖς, ὡς ἂν εὕρισκετο μόνη ἐν ἀπεράντῳ τινὶ ἐκκλησίᾳ, ἢ ὡς ἂν ἔζη μόνη μετὰ ξυ λαοῦ μεμαγευμένου. Τὴν ὑπερβολικὴν ταύτην ἀνάπτυξιν τῆς ἰδιαιτέρας τοῦ ἀνθρώπου ζωῆς, παρακολουθοῦσαν εἰς τὰ μεγάλα τῆς ψυχῆς παθήματα, ἀδύνατον νὰ ὑπομείνῃ ἐπὶ πολὺ ἀνθρώπινος ὀργανισμὸς, οὗ τινος νὰ μὴ συντριβῶσι τὰ ἐλατήρια. Ὁ μαρκήσιος δὲν ἠγνόει τοῦτο. « Ἄς παρακαλῶμεν τὸν θεὸν νὰ κλαύσῃ! » ἔλεγεν εἰς τὴν μαρκησίαν· ἀλλὰ μάτην ἐπαχέιρουν κατὰ πάντα τρόπον ἀρμόδιον νὰ ἐξεγείρῃσι τὴν εὐαισθησίαν αὐτῆς. Ἀφῆκεν ἐαυτὴν νὰ δόγηθῇ διὰ τῶν τοποθεσιῶν αἱ τὰ μάλιστα ἠγάπησε, μετ' ἄλλοφροσύνης ἀδιαφόρου· οἱ κῆποι καὶ οἱ ἀνθῶνες τῶν Φερίων, τὰ τοσοῦτον ἀγαπητὰ εἰς τὴν παιδικὴν ἡλικίαν δάση, ὁ ἀπορρώξ βράχος, τόπος τῆς εἰς τὴν πίστιν ἀναστάσεως αὐτῆς, αὐτὸ τὸ κοιμητήριον καὶ τὰ δύο λευκά

μνήματα ἐφ' ὧν ἔμαθε νὰ ἀναγινώσκη, οὐδὲν ἠδυνήθη ν' ἀποσπάσῃ αὐτῇ καὶ ἐν σημεῖον συγκινήσεως. Ἡμέρας τινὰς μετὰ τὴν ἀφίξιν ὠδήγησαν αὐτὴν εἰς τὸ πρεσβυτέριον ἐνθα ὁ ἀδελφὸς Ῥενὼ ἐξηκολούθει ἐρημικῶς διάγων· ἀλλ' οἱ τρυφεροὶ ἐναγκαλισμοὶ τοῦ γέροντος ἱερέως ἀφῆκαν εἰς τὴν Σιδύλλαν τὴν αὐτὴν ἀπαθὴ ψυχρότητα.

Ἡ μαρκησία τῶν Φερίων ἔσχε μετὰ μεσημβρίαν τῆς αὐτῆς ἡμέρας παράδοξον ἰδέαν. Κατὰ προσταγὴν αὐτῆς, εἰς ὑπηρετικῆς ὑπῆγε κρυφίως πρὸς τὸν Ἰάκωβον Φεραι, εἰς τὴν ἐρημικὴν καλύβην ἣν κατόκει ἐπὶ ἀπωτάτου βράχου, παραγγελίαν ἔχων νὰ ἀναγγείλῃ αὐτῷ τὴν ἐπάνοδον τῆς Σιδύλλης εἰς τὴν ἐπαυλιν. Ναὶ μὲν ἡ Σιδύλλα ἐφαίνετο ἐλαφρῶς μόνον ἐνθυμουμένη τὸν Ἰάκωβον Φεραι, οὗ τινος μόλις ἐζήτησεν ἐν παρόδῳ νέαν· ἀλλ' ἡ μαρκησία, καὶ μὴ προσδοκῶσα μέγα θαῦμα ἐκ τῆς ἰδίας ἐμπνεύσεως, οὐδένα τρόπον ἠθέλησε νὰ ὀλιγορήσῃ. Ὁ Ἰάκωβος Φεραι ὅμως ἤκουσε τὴν ἀγγελίαν τῆς μαρκησίας μετὰ βραθείας δυσπιστίας· ὁ ὑπηρετικὸς μάλιστα ὁ σταλὴς πρὸς αὐτὸν διὰ ταχείας μόνον ὑποχωρήσεως διέφυγε τὴν βιαίαν τιμωρίαν δι' ἣς ὁ παράφρων ἠπεῖλει νὰ πληρώσῃ τὴν ἀποστολὴν αὐτοῦ. Ἡ κακὴ διάθεσις τοῦ ταλαίπωρου ἀνδρὸς ἐξηγεῖτο κάλλιστα· διότι ἀπὸ τῆς ἀναχωρήσεως τῆς Σιδύλλης, οἱ ἀστεῖοι τῆς χώρας ἐπαιζον συνήθως ἀναγγέλλοντες αὐτῷ τὴν ἐπάνοδον τῆς νεάνιδος, ἣν ἐγνώριζον ὅτι φαντατικῶς ἠγάπα. Μυριάκις ἠπατήθη ὑπὸ τοῦ ψεύδους τούτου, ἀλλὰ, εἰ καὶ πεπεισμένος πρὸ πολλοῦ ὅτι αἱ ὑπηρετικαὶ αὗται ἀγγελίαι ἦσαν παγίδες στηθεῖσαι κατὰ τῆς ἀθωότητος αὐτοῦ, οὐδέποτε παρέλειψε νὰ ὑπάγῃ νὰ βεβαιωθῇ ἐν τῇ ἐπαύλει περὶ τῆς ἀπάτης. Καὶ τὴν ἡμέραν λοιπὸν ἐκείνην ἠκολούθησεν ἐν τῷ περιπεπλεγμένῳ δαιδάλῳ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ τὴν συνήθη σειρὰν τῶν σκέψεων, καὶ τοι δὲ βέβαιος ὅτι ἐψεύδοντο, ὅτι ἡ Σιδύλλα δὲν ἐπέστρεψε, ὅτι ἦτο πρᾶγμα ἀδύνατον καὶ ἀνόητον, ἐπορεύθη πρὸς τοὺς Φερίας διὰ τῶν δασῶν, συλλέγων ἠράνθεμα, χαμαιδάφνας καὶ ἄγρια ἔα, ἐξ ὧν συνεκρότησε μεγίστην ἀνθοδέσμην. Ἡ οἰκογένεια τῶν Φερίων ἐπανήρχετο ἐφ' ἁμάξης ἀπὸ τῆς εἰς τὸ πρεσβυτέριον ἐκδρομῆς ὅτε ἡ μαρκησία εἶδε τὸν παράφρονα Φεραι πεδῶντα ἀπὸ τοῦ κατωφεροῦς μέρους χάνδακός τινος ἐπὶ τῆς ὁδοῦ.

— Σὲ παρακαλῶ, κόρη μου, εἶπεν εἰς τὴν Σιδύλλαν, κρύψου!

Ἐπειτα δ' ἐξαγαγοῦσα τὴν κεφαλὴν διὰ τοῦ παραθύρου τῆς ἀμάξης διέταξε τὸν ἀμαξηλάτην νὰ σταθῇ καὶ ἐκάλεσε τὸν Ἰάκωβον. Οὗτος δ' ἐπλησίασε βραδέως, ἐν τῇ χειρὶ ἔχων τὴν ἀνθοδέσμην, κύπτων δεξιᾷ καὶ ἀριστερᾷ, ὡς εἰ ἐδοκίμαζε νὰ διακρίνῃ διὰ τῶν ὑαλίων τῆς ἀμάξης ἐφ' ὧν ἀντανεκλᾶτο ὁ ἥλιος.

— Διὰ ποῖον ἐτοίμασες τὴν ὥραϊαν αὐτὴν ἀνθοδέσμην, Ἰάκωβε; εἶπεν ἡ μαρκησία.

Ἐκεῖνος δὲ παρετήρησεν αὐτὴν μηδὲν ἀπαντήσας καὶ κινῶν τὴν κεφαλὴν λυπηρῶς, ὡς εἰ ἔλεγε· Ὅχι... ἀλήθεια; . . . δὲν εἶναι ἀληθές; . . . Ἐν τούτοις ἐφθασεν εἰς ἀπόστασιν δύο βημάτων ἀπὸ τοῦ παραθύρου, εἰ δὲ καὶ ἡ Σιβύλλα ἔμενεν ἔτι κεκρυμμένη, παράδοξόν τι προαίσθημα ἐφάνη αἰφνης ἀποκαλύπτων αὐτῇ τὴν παρουσίαν αὐτῆς. Εἰδὸς τι ῥίγους ἐτάραξε τὰ ῥάκη τῶν ἐνδυμάτων, καὶ τὸ πρόσωπον, τετάμενον πρὸς τὸ παράθυρον, ἠλλοιώθη.

— Ἰδέ τον, εἶπεν ἡ μαρκησία εἰς τὴν Σιβύλλαν.

Ἡ νεανὺς ἐδείχθη τότε καὶ ἐχαίρεισεν αὐτὸν διὰ τῆς κεφαλῆς μειδιῶσα. Ὁ δὲ Ἰάκωβος, ἰδὼν αὐτὴν, ἤνοιξεν αἰφνης τὸ στόμα, ὥσπερ θέλων νὰ κραυγάζῃ· ἀλλ' ἐπέλιπεν ἡ φωνή. Ἐκίνησε τὴν χεῖρα προσφέρων τὴν ἀνθοδέσμην εἰς τὴν Σιβύλλαν, ἀλλ' ἡ ἀνθοδέσμη διωλίσθησε. Καὶ αὐτὸς δὲ ἔπεσε καταπεπισμένος εἰς τὰ γόνατα, καὶ, ἐν ᾧ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ἔμενον προσηλωμένοι ἐπὶ τῆς Σιβύλλης ἄρρητον χαρὰν δεικνύοντες, δάκρυα ὅμοια πρὸς σταγόνας θυσσελλώδους ὀμβροῦ ἔρρεον ἐπὶ τῶν ἰσχνῶν αὐτοῦ παρειῶν καὶ ἐχάρασσον ὑγρὸν ἶχνος ἐπὶ τῆς κόνεως τῆς ὁδοῦ.

Τὸ θέαμα τοῦτο, ἡ ἀπρόοπτος αὕτη σκηνή, κατέπληξαν ἀποτόμως τὴν Σιβύλλαν, νεύσασαν νὰ δώσωσιν αὐτῇ τὴν ἀνθοδέσμην.

— Εὐχαριστῶ, Ἰάκωβε! ἐψιθύρισε δοκιμάζουσα πάλιν νὰ μειδιάσῃ· ἀλλὰ τὸ μειδίαμα ἐπνίγη εἰς χεῖμαρρόν δακρύων. Ἀνέπεσεν εἰς τὴν ἄμαξαν, ἐβύθισε τὴν κεφαλὴν εἰς τὰ ἄνθη τῆς ἀνθοδέσμης καὶ ὠλοφύετο σφοδρῶς κρατοῦσα διὰ τῆς ἐτέρας χειρὸς τὴν καρδίαν ἐξοιδαίνουσιν τὸ στήθος.

Ἡ κρίσις αὕτη ἐγένετο σωτηρία εἰς αὐτὴν. Ἡ ὁδυνηρὰ συνολκὴ τῆς μορφῆς αὐτῆς ἐχαλαρώθη, καὶ ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης ἐπανελάβε, κατὰ τὰς πρὸς τὴν οἰκογένειαν αὐτῆς καὶ πρὸς τοὺς παλαιούς γείτονας φίλους σχέσεις, τὴν προσητὴ χάριν τὴν ἐμφυτον αὐτῇ, μετριαζομένην ὅμως ὑπὸ τινος χροιάς σοβαρότητος ζωηροτέρης ἢ ἄλλοτα. Ἐρξάτο λοιπὸν ν' ἀναζητῇ καθ' ἡμέραν πάσας τὰς ἀναμνήσεις τῆς παιδικῆς καὶ τῆς νεανικῆς ἡλικίας, καὶ τοὶ δὲ αἱ ὁδοιπορίαι αὗται δὲν ἦσαν ἄμικτοι κρυφίων πικριῶν, δὲν ἦσαν ὅμως καὶ γλυκύτητος ἄμικτοι. Ἡ φαντασία, ὡς ἡ μυθικὴ λόγχη τοῦ Ἑλλήνος ἥρωος, χρησιμεύει εἰς ἴαριν τῶν τραυμάτων ἃ ἐπέφερον. Ὅσοι ἔχουσι ζωηροτάτην φαντασίαν γινώσκουσι μείζονας λύπας ἀλλὰ καὶ μείζονας παραμυθίας ἢ οἱ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων. Ἡ ἐρημία τῶν Φερίων, ἡ μοναστικὴ τάξις τοῦ βίου τῆς οἰκογενείας, ἡ εἰς τὰ πυκνὰ δάση εἰς τοὺς ἀγρίους βράχους, εἰς τὴν ἐπίσημον καὶ μυστηριώδη θέαν τοῦ Ὠκεανοῦ ἐνδαιτωμένη μελαγχολία, πάντα ἀπέπνεον περὶ αὐτὴν αὐστηρὰν τρόπον τινὰ συμπάθειαν

θέλγουσαν μικρὸν κατὰ μικρὸν τὴν λύπην αὐτῆς καὶ ἀναπτεροῦσαν αὐτὴν εἰς ποίησιν.

Ἡ ἀληθὴς ὅμως πηγὴ τῶν παραμυθιῶν τούτων ἔκειτο ὑψηλότερον. Ὁ Θεὸς πρὸς ὃν δὲν ἠθέλησε νὰ ἐλλείψῃ δὲν ἔλλειψε πρὸς αὐτὴν· εὗρεν αὐτὸν πιστὸν ὡς ἐφάνη αὐτῇ πιστῇ. Εἰς τοὺς πιστεύοντας ὑπάρχουσι μὲν ἄμετροι λύπαι ἀλλ' ἀπελπισία δὲν ὑπάρχει. Ὅσον καὶ ἂν ἀπατηθῶσιν, ὀνειρευόμενοι εὐτυχίαν, ὡς ὀνειρεύονται πάντα τὰ ἀνθρώπινα ὄντα, τὸ ὄνειρον αὐτῶν ἀναβάλλεται μόνον· ὅ,τι ἡ γῆ ἀρνεῖται ὁ οὐρανὸς ὑπισχνεῖται αὐτοῖς ἀείποτε. — Ἡ Σιβύλλα δὲν ἐπλανᾶτο ὡς πρὸς τὴν συνέπειν τῆς δοκιμασίας ἣν διήλθεν· εἶχε διδαχθῇ ὑπὸ τῆς βραχείας αὐτῆς πείρας νὰ κρίνῃ τὸν κόσμον, τοὺς καιροὺς καὶ μάλιστα ἑαυτήν· ἐγίνωσκεν εἰς τὸ ἐξῆς εἰς πόσον ὕψος ἔκειτο ἡ καρδία αὐτῆς καὶ δὲν ἠλπίζε νὰ εὕρῃ δις ἐνώπιον αὐτῆς ἀνθρώπον ἱκανὸν νὰ φθάσῃ εἰς τὸ ὕψος τοῦτο. Μηδ' ὁλως ἀμνηστεύουσα τὰς πλάνας τοῦ Ραοῦλ, ἀπέδιδεν ὅμως δικαιοσύνην εἰς τὴν λαμπρότητα τῶν προτερημάτων, εἰς τὴν εὐρύτητα τοῦ νοῦς, εἰς τὴν σπανίαν δύναμιν τῆς ἰδιότητος αὐτοῦ· τὴν εἶχε θέλξει καθ' ὅλα. Ἐνόει ὅτι ὁ ἄθλιος οὗτος ἔρω, εἰς ὃν ἐσωματώθησαν, ἐν ἐλαχίστῳ μὲν χρόνῳ ἀλλ' ἐντελέστατα, πᾶσαι αἱ ἐπιθυμίαι τῆς φαντασίας καὶ τῆς καρδίας αὐτῆς, θὰ ἦτο πιθανὸς ὁ μόνος ἔρω αὐτῆς διὰ βίου. Ἀποκρούουσα λοιπὸν τὸν Ραοῦλ ἡ Σιβύλλα, ἀπέκρουεν ὅλως τὴν ἰδίαν εἰμαρμένην ὡς γυναικὸς ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, καὶ ἀνάγκη ἦτο ὅλης τῆς διαπύρου αὐτῆς πίστεως, τῆς διπλασιασθείσης εὐσεβείας, τῶν αἰώνιων ἐλπίδων, τοῦ Θεοῦ ὁλοκλήρου, ὅπως πληρώσῃ τὴν ἀτελεύτητον ἐρημον, ἣν ἐβλεπε τότε ἐκτετατομένην ἐνώπιον τῆς νεότητος αὐτῆς. Πάντα ταῦτα ἦσαν μὲν ἀναγκαῖα ἀλλ' ἥκουσαν, καὶ καθ' ἡμέραν τὰ δάκρυα εὐκολώτερα ἀλλ' ἦτον πικρά, ἡ ψυχὴ αὐτῆς μᾶλλον εὐσταθὴς καὶ γαληνωτέρα, αἱ σχεδὸν εὐτυχεῖς ἐκστάσεις, ἀνήγγελλον αὐτῇ ὅτι αἱ προσευχαὶ αὐτῆς εἰσηκούσθησαν καὶ ἡ θυσία ἐγένετο δεκτή.

Σφοδρῶς καταληφθεῖσα κατ' ἀρχὰς ὑπὸ μοναστικῆς ἐπιθυμίας, ἀπέκρουσε μετ' ὀλίγον αὐτὴν, μὴ θέλουσα νὰ λυπήσῃ μέχρις ἀπελπισίας τὴν καρδίαν τῶν γερόντων γονέων, ἐπὶ προφάσει νὰ ἀνακουφίσῃ τὴν ἰδίαν ἑαυτῆς· ἀλλὰ, μείνσας μεταξὺ τῶν κοσμικῶν, ἐνετύπωσεν εἰς τὸν βίον χαρακτῆρά τινα ἐκκλησιαστικόν, καί πως μάλιστα μυστηριώδη, ἐνῶ ἀνεύρισκέ τις τὸ ῥομαντικὸν τοῦ πνεύματος αὐτῆς. Ἦς ἔλεγέ ποτε πρὸς τὴν μὲν Ὀνέιλ μετὰ τινος μελαγχολικῆς εὐχαριστήσεως ἥτις καθίστατο μικρὸν κατὰ μικρὸν συνήθη ἐν τῇ ὁμιλίᾳ, ἂν δὲν κατ' ὀρθῶς νὰ ἔχῃ μυθιστόρημα, θὰ εἶχεν ὅμως διήγημα ἱερὸν ἰδίον· ἂν δὲν ἠδυνήθη νὰ ζήσῃ εὐτυχῆς, ἤθελε

προσπαθήσει ν' ἀποθάνῃ ἁγία· ἤθελέ ποτε κληροδο-
τῆσαι τὸ κτῆμα τῶν πατέρων αὐτῆς εἰς τι μοναχικὸν
σῶμα ὅπερ ἤθελε θεμελιώσῃ· ἡ σκιά αὐτῆς θὰ ἐ-
πανήρχετο τὸ ἐσπέρας εἰς τὰ μεγάλα δάση, καὶ θὰ
ἐπτόει τὰς νέας νεοφύτους λευκὰ ἐνδεδυμένας.

Καθ' ἡμέραν συνοδευομένη ὑπὸ τοῦ ἀββᾶ Ρενῶ
εἰργάζετο ἀγαθοεργίας αὐστηρότατα· ἐπεσκέπτετο
μετ' αὐτοῦ τοὺς πτωχοὺς, τοὺς ἀσθενεῖς καὶ αὐ-
τοὺς τοὺς θνήσκοντες. Παράδοξον θέαμα νεάνιδος
ἐν τῇ λαμπροτάτῃ ὥρᾳ τῆς καλλονῆς, λαμπρυνόμε-
νης ἔτι ὑπὸ τῶν ἐπιτηδεύσεων τῆς κοσμικῆς πολυ-
τελείας, ἐν μέσῳ σκηνῶν ἐνδείας ἐσχάτης καὶ θανά-
του! Διότι ἡ Σιβύλλα, ὑπὸ κρυφίᾳ ἀδυναμίας κι-
νουμένη, ἥτις διήγειρε μειδιάμα εἰς τὸν πάππον αὐ-
τῆς, μεταξὺ τῶν εὐαγγελικῶν αὐτῆς ἐργασιῶν, πε-
ριποιεῖτο ἑαυτήν, ἐτήρει μεγαλοπρέπειαν καὶ ἐθι-
μοτυπίας ὀξυρῶσας ἐνταυτῷ γυναικὸς τοῦ κόσμου καὶ
γυναικὸς εὐγενοῦς. — Ἡμέραν τινὰ, ἐν ᾗ ἐπανήρ-
χετο ἑφιππος ἀπὸ τινος ἀγαθοεργοῦ ἐκδρομῆς, ἀκο-
λουθουμένη εἰς ἀπόστασιν τριάκοντα βημάτων ὑπὸ
ὑψηλοῦ ὑπρέτου ψυχρὰν κόμην ἔχοντος, ὁ μαρκήσιος,
θαυμάζων ὑπὸ τὸν πρωῒνόν ἥλιον τὴν κομψὴν καὶ
ἀθρὴν περιβολὴν τῆς ἐγγόνης αὐτοῦ, τὴν εὐκαμπτον
καὶ ὑπερήφανον χάριν, τὸ θελκτικὸν μεγαλεῖον·

— Μὲ ποῖον τὰ ἔθλας, ἀγαπητή μου; Εἶπεν
αὐτῇ. Θέλεις νὰ γυρίσῃς τὰ μυκὰ εἰς τοὺς πτω-
χοὺς ἢ εἰς ἐμέ; . . . Καὶ τὴν ταπεινότητα τί τὴν
ἔκαμες, ἀγαπητή μου;

Καὶ αὐτὴ δὲ δὲν ἠδυνήθη νὰ μὴ μειδιάσῃ, καὶ
ὅτε ὁ πάππος ἐνηγκαλίσθη αὐτήν·

— Εἶναι ἀληθές, εἶπεν, αὐτὴ εἶναι ἡ ἀδυναμία
μου, τὸ αἰσθάνομαι· ἀλλὰ τί θέλεις; ἀγαπῶ ἑμαυ-
τὴν κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον! . . . Ὅταν κατοπτρί-
ζωμαι διαβαίνουσα ἐν τοιαύτῃ στολῇ εἰς τὸ ὕδωρ
τῆς λίμνης σου ἢ εἰς τὰ καθ' ὁδὸν τέλματα, νομίζω
ὅτι εἶμαι μικρὰ ἡγεμονίς, καλὴ, δυστυχὴς καὶ ἀξία
συμπαθείας. Μ' εὐχαριστεῖ! . . .

Ὁ μαρκήσιος ἄλλως τε ὑπηρετεῖ μετὰ προθύμου
ἀγαθότητος εἰς πάσας τὰς φαντασίας αἱ ὑπεξήγει-
ρεν εἰς τὴν Σιβύλλαν ἡ αὐξάνουσα ζέσις τῆς εὐσε-
βείας. Ἀφῆκεν αὐτὴν νὰ ἀντλή ἀμφοῖν χερσὶν ἀπὸ
τοῦ βαλαντίου αὐτοῦ, εὐτυχὴς ὅτι ἐξηγόραζεν οὕτω
τὴν ἡσυχίαν τοῦ ἀγαπητοῦ ὄντος. Καὶ τοὶ ἐχθροὶ
τοῦ θορύβου καὶ τῆς ἀταξίας, ὑπέμεινεν ἀγογγύστως
τὴν συρροὴν ἐπαιτῶν, ἀναπήρων καὶ παντὸς εἶδους
ξένων, οὓς ἡ εὐεργετικὴ φήμη τῆς Σιβύλλης εἴλκυεν
εἰς τοὺς Φερίας ἐκ περιφερείας δέκα λευγῶν ἀπ' αὐ-
τῶν, ἀρκούμενος εἰς τὴν εὐθυμὸν παρατήρησιν ὅτι με-
τέτρεπε τὴν ἑπαυλιν αὐτοῦ εἰς αὐλὴν τῶν θαυμάτων.

Μετὰ τῆς αὐτῆς καλλοσύνης ἐδοθήθησε τὰ σχέδια
ἅτινα ἡ Σιβύλλα ἀπαύστως συνεσκέπτετο μετὰ τοῦ
ἐφημερίου καὶ τῆς μῆς Ὀνείλ διὰ τὴν ἐξωτερικὴν ἀ-

νακαίνισιν καὶ τὴν ἐσωτερικὴν διακόσμησιν τῆς ἐκ-
κλησίας τῶν Φερίων. Αἱ καθωραΐσεις ἄλλως τε αὐ-
ταὶ ἐγένοντο μετὰ καθαρᾶς φιλοκαλίας. Οὐδεὶς δὲ
λόγος δύναται νὰ ἐξεικονίσῃ τὴν μεγάλην ἱλα-
ρότητα μεθ' ἧς ὁ γέρων ἐφημέριος ἔβλεπε μεταμορ-
φουμένην, ὡς ἐκ θαύματος, τὴν μικρὰν ταύτην ἐκ-
κλησίαν, ἥτις ἦτο οἶκος, πατρὶς, τὸ πᾶν εἰς αὐτόν.
Ὅτε τὸ πρῶτον ἀνέβη εἰς τὸν γλυπτὸν ἐκ δρυὸς ἄμ-
βωνα, τὸν ἀντικαταστήσαντα εἰδός τι πίθου ἐξ οὗ
ἐκέρυττε συνήθως τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ εἶδεν ἐκ
τοῦ ὑψηλοῦ τούτου μέρους τὴν νέαν καὶ λαμπρὰν
ὄψιν τῆς ἐκκλησίας, τὰς ὡραίας εἰκόνας τὰς ἐξηρτη-
μένας ἀπὸ τῶν στύλων, τὸν γοτθικὸν πολυέλαιον
κρεμᾶμενον ἀπὸ τοῦ θόλου, τὸ σανίδωμα τοῦ ἀ-
δύτου, τοὺς τάπητας τὰς ἱερὰς τραπέζης καὶ τὸ
σκιόφως τὸ ἐκχεόμενον ὑπὸ λαμπρῶν κεχρωματι-
σμένων ὑαλίων ἐπὶ τοῦ ἐπισήμου τούτου ὕλου, ἐ-
θαμβήθη καὶ ἐτάκη εἰς δάκρυα ἐνώπιον τοῦ ἐκπε-
πληγμένου ποιμνίου.

— Ἐνόμισα, εἶπεν ἔπειτα, ὅτι ἦμην εἰς τὸν
Ἅγιον Πέτρον τῆς Ρώμης.

Ἡ Σιβύλλα παρειαυάζεν αὐτῷ καὶ ἄλλας εὐχα-
ριστήσεις. Τέσσαρες δυνατοὶ ἵπποι, ἐξευγμένοι εἰς
βαρύτερον ἄμάξιον, ἐλθόντες κατέθεσαν πρωῒν τινὰ
μέγιστον κιβώτιον περιέχον ὄργανον (orgue) ὡρι-
σμένον εἰς τὴν ἐκκλησίαν (*). Ὁ δὲ ἀββᾶς Ρενῶ, ἐξω
ἑαυτοῦ γενόμενος, ἐξεδύθη εὐθὺς τὸ ῥάσον, καὶ ὄλην
τὴν ἡμέραν εἰργάζετο ἰδιοχείρως εἰς τὴν ἐξαγω-
γὴν τοῦ ὀργάνου, ὅπερ ἐτοποθετήθη ὑπεράνω τοῦ προ-
νάου, καὶ τὴν ἐπομένην Κυριακὴν ἡ Σιβύλλα, μετὰ
τινα μυστηριώδη προγύμνασιν, ἦλθε καὶ ἐκάθισεν
ἐρυθριῶσα πρὸ τοῦ ὀργάνου καὶ ἐδαψίλευσεν εἰς τοὺς
περιστώτας, προφανῶς συγκεκινημένους, πᾶσαν αὐ-
τῆς τὴν σπανίαν ἱκανότητα. Συνείθισε δὲ νὰ ἐκτελῇ
κατὰ Κυριακὴν τὸ εὐσεβὲς τοῦτο ἔργον.

Ἡ Σιβύλλα ἐσοφίσθη περὶ τὸν αὐτὸν χρόνον καὶ
ἄλλο τι μέλλον νὰ λάβῃ παράδοξα ἐπακόλουθα. Προς-
ηλουμένη ἐπὶ μάλλον εἰς τὸ ἔργον αὐτῆς, οὐ τινος
δὲν ὑπερηύξανε τὴν θρησκευτικὴν ἀξίαν, καὶ τὸ ὁ-
ποῖον, κατ' αὐτὴν, ἀθῶα μόνον καλλιτεχνικὴ δια-
σκεδάσις ἦτο, διενεμήθη νὰ κασμήσῃ διὰ τοιχογρα-
φιῶν τοὺς θόλους καὶ τὰ τεῖχη τῆς ἐκκλησίας. Ὅτε
δὲ ἐνεπίστευσε δειλῶς εἰς τὸν πάππον αὐτῆς τὴν
νέαν ταύτην φαντασιοκοπίαν, ὁ καλὸς γέρων ἤρχισε
νὰ γελά·

— Τοιχογραφίαις! Εἶπεν, ἔστω· ὑπογράφω καὶ
διὰ τοιχογραφίας . . . ἀλλὰ σκέψι, τέκνον μου,
ὅτι ὁ Πακτωλὸς δὲν ῥέει εἰς τὸ κτῆμά μου. . . Ἀς

(*) Γνωστὸν ὅτι αἱ τῶν δυτικῶν ἐκκλησίαι πρὸς τοὺς ψάλ-
ταις ἔχουσι καὶ ὄργανα συντελοθέντα εἰς διάχυσιν μελωδιῶν
θρησκευτικῶν. Σ. Μ.

ἴδωμεν, ἀγνοῶ, ἐγὼ, τὴν τιμὴν τῶν τοιχογραφιῶν.

.. Σὲ φθάνουν τρεῖς ἢ τέσσαρες χιλιάδες φράγκων;

— Ὁχι ἐντελῶς, ἀπήντησεν ἡ Σιθύλλα.

— Ἄς βάλωμεν λοιπὸν ὀκτῶ, ἀλλ' ὄχι περισσό-
τερα, διότι πρέπει νὰ φυλάξωμεν ὀλίγα καὶ διὰ τὸ
μωσαϊκὸν τὸ ὁποῖον βλέπω ἀνατέλλοντες τὸν ὀρίζοντα.

Ἀπὸ τῆς ἐπινόδου αὐτῆς εἰς τοὺς Φερίων ἡ Σιθύλλα
ἐτήρει ἐπιμελῆ ἀλληλογραφίαν μετὰ τῆς νέας δουκί-
σης τῆς Σώθης, ἥτις ἔμενε πάντοτε θερμῶς πρὸς αὐτὴν
ἀφωσιωμένη. Τὸ ὄνομα τοῦ κόμητος Ραούλουδέποτε
ἐφαίνετο εἰς τὰ γράμματα αὐτῶν, ἀλλὰ, πλὴν τῆς
ἐξαιρέσεως ταύτης, ἀπόλυτος ἐμπιστοσύνη ἐβασίλευε
μεταξὺ αὐτῶν, καὶ ἡ Λευκὴ μετὰ τρυφερᾶς προθυ-
μίας ἐξετέλει τὰς μικρὰς παραγγελίας τῆς φίλης. Ἡ
Σιθύλλα λοιπὸν, ἅμα κατακτῆσασα τὰ ὀκτακισχίλια
φρ., ἔσπευσε νὰ γράψῃ εἰς τὴν δούκισσαν, ἐκοινοποιή-
σεν αὐτῇ τοὺς ἰδίους σκοποὺς, περιέγραψε μετρικῶς
τὴν ἐκκλησίαν καὶ παρεκάλει αὐτὴν ν' ἀνακαλύψῃ
νέον τινὰ ζωγράφον μήπω ἔχοντα ἄλλον πλοῦτον πλὴν
τὴν ἱκανότητος, εἰς τὸν ὁποῖον τὸ ὀρισθὲν ὑπὸ τοῦ
μπαρκησίου τῶν Φερίων ποσὸν ἤθελε φανῇ εὐτυχία.

Ἡ Λευκὴ διέτριβεν ἀπὸ μηνὸς περίπου εἰς τὴν ἑ-
πυλιν τῆς Σώθης, ὅτε ἔλαβε τὴν ἐπιστολὴν τῆς Σι-
θύλλης· σκερθεῖσα δ' ἐπὶ μικρὸν, ἔσχεν ἰδέαν γυναι-
καίαν κινήσασαν αὐτὴν εἰς μειδίαμα· ἐκλείσεν εἰς νέον
φάκελλον τὴν ἐπιστολὴν, προσέθηκε καὶ τινὰς λέξεις
αὐτῇ καὶ διεύθυνε τὸ ὅλον εἰς τὸν κόμητα de Cha-
lys, ὅστις καὶ αὐτὸς διέτριβε εἰς τὰ περίχωρα τοῦ
δάσους τοῦ Φονταινεβλώ, ὅπου ἔζη μεμονωμένος. Ὁ
Ραούλ μετ' ἐκπλήξεως ἀνεγνώρισεν τὸν χαρακτηρὰ
τῆς νέας δουκίσσης, ἥς τὸ γράμμα περιεῖχε τὰς ἐ-
ξῆς λέξεις·

« Ἐξ' ἀδελφέμου, ἰδοὺ πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ζητεῖται
παρ' ἐμοῦ καὶ εἰς τὸ ὁποῖον εἶσαι μᾶλλον ἐμοῦ εἰ-
δήμων. Εὐθὺς ὡς εὕρῃς τὸν νέον ζωγράφον, εἰδο-
ποίησέ με. » ΛΕΥΚΗ. »

Μετὰ δύο ἡμέρας, ἡ Λευκὴ ἐλάμβανε παρὰ τοῦ
κόμητος τὴν ἐξῆς ἀπάντησιν·

« Ἐξ' ἀδελφῇ μου,

» Ὁ νέος ζωγράφος εὐρέθη, ἀναχωρεῖ μετὰ δε-
καπέντε ἡμέρας. Εἰπὲ νὰ ἐτοιμάσωσι τοὺς τοίχους,
τὰ κονιάματα καὶ πᾶν ὅ,τι δὲν ἀνήκει εἰς τὸν ζω-
γράφον. Εὐρίσκεις ἐσωκλείστους ὁδηγίας τινὰς περὶ
τούτου. — Μένω μετὰ σεβασμοῦ ὁλως σὸς

« ΡΑΟΥΛ. »

Ἀλλ' ἡ Σιθύλλα εἶχε προλάβει τὴν παραγγελίαν
ταύτην, καὶ αἱ ὁδηγίαι αὗται διεβίβασεν αὐτῇ ἡ δού-
κισσα, κρύψασα εὐλαβῶς τὴν πηγὴν αὐτῶν, εὐρέ-
θησαν περιτταί. Παρατρυνομένη ὑπὸ τοῦ ἀνυπομό-

νου ζήλου τοῦ πνεύματος αὐτῆς, ἐφρόντισεν ἤδη, βοη-
θουμένη καὶ ὑπὸ τοῦ ἀρχιτέκτονος τῆς ἐπισκοπικῆς
διοικήσεως, νὰ ἐκτελέσῃ ἐν τῷ προνάῳ τὰς προπ-
ρασκευαστικὰς ἐργασίας. Αἱ ἐργασίαι αὗται ἦσαν ἐν-
τελῶς τελειωμέναι καὶ οἱ τοῖχοι ἔτοιμοι διὰ τὴν
γραφίδαν τοῦ ζωγράφου, ὅτε, κατὰ τινὰ χλιαρὰν τοῦ
Ιουνίου ἐσπέραν, ὁ ἀβὼς Ρενὼ ἤκουσεν ἁμαζαν ἰ-
στακμένην πρὸ τῆς πύλης τοῦ κήπου αὐτοῦ καὶ ἀμέ-
σως σχεδὸν ἀνὴρ τριακοντούτης περίπου, κομψῶς πε-
ριβεβλημένος ἐνδυμα ὁδοιπορικὸν καὶ ὠχρὸν πολὺ
ἔχων τὸ πρόσωπον, ἐπλησίασε πρὸς αὐτὸν καὶ χαι-
ρετίσας μετὰ χάριτος ὑπερηφάνου·

— Εἴσθε ὁ ἐφημέριος τῶν Φερίων; ἠρώτησέ.

— Μάλιστα, κύριε.

— Περιμένετε ἓνα ζωγράφον διὰ νὰ ζωγραφῇ τὴν
ἐκκλησίαν;

— Μάλιστα, κύριε, ἐψιθύρισεν ὁ ἐφημέριος, αἰ-
σθανόμενος ἑαυτὸν δειλιῶντα πρὸς τὴν ἐξωτερικὴν
διάκρισιν καὶ τὸ καταφρονητικὸν ὀλίγον τοῦ ξένου·
περιμένομεν νέον ζωγράφον, νέον καλλιτέχνην ἐκ
Παρισίων.

— Τὸ ἄνθος τῆς νεότητος, ὑπέλαβεν ὁ πρῶτος
μετὰ μειδιάματος ψυχροτάτου, δὲν εἶναι, πιστεύω,
ἀπαραίτητος ὕψος. . . Τέλος πάντων, κύριε, εἰμ' ἐγώ!

(Ἔπεται συνέχεια).

ΕΠΙΤΥΜΒΙΟΝ

ΕΙΣ ΣΟΦΙΑΝ ΘΕΟΦΙΛΑ

ὑπὸ

ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ.

+

Ἐνθάδε γῆ κατέχει Σοφίην πολύφρονα, φίλην

Εὐνίδα Θειοφιλᾶ, κεδνήν, εὐσεβέα,

Τὴν ἱερὰ θρέψε πόλις ἀλιγενοῦς Βύζαντος.

Ὡς δ' ἐτέων ὀκτῶ ἤνυσεν οὐγδοάδας

Κόσμου ἀφίπτατο ἀργαλέου πῆμα προλιποῦσα

Πάτρα τ' εὐχομένη ἡμαρ ἐλευθέριον (*).

Ἐκοιμήθη ἐν Κυρίῳ τῇ κα' Σεπτεμ. . αὐξβ'.

(*) Δημοσιεύομεν τὸ ἀνωτέρω γλαφυρὸν ἐπιτύμβιον,
διότι κρίνομεν ἄξιον τῆς ἀποθανούσης, ἥτις μέχρι θανάτου
διεκριθῇ διὰ τὸν ἀνδρικὸν νοῦν, τὸ ἀρχαῖον κάλλος καὶ
τὰς ἄλλας αὐτῆς χάριτας. Τὸ καθ' ἡμᾶς, ὀλίγαι αἱ γυναί-
κες αἱ ἱκαναὶ νὰ κυβερνήσωσι τὸν ἴδιον οἶκον μετὰ τῆς αὐτῆς
συνέσεως καὶ προσηθείας τῆς μακαρίτιδος. Σ. Π.